

EVROPA NA RAZPOTJU

**Enaka participacija žensk na vseh
ravneh: predpogoj za mir, blaginjo
in družbene spremembe**

#FeministEurope #Elections2024

Manifest Evropskega ženskega lobija

**Ohranjanje in izboljševanje pravic žensk in njihovega
vodenja z delovanjem institucionalnih mehanizmov**

KAZALO

Povzetek	3
Manifest	5
Vzdržno ohraniti in izboljšati ženske pravice s pomočjo insitucionaliziranih mehanizmov Uresničiti pariteto in enako predstavnost žensk	8
Zagotoviti odločanje žensk o lastnem telesu Končati neoliberalno in patriarhalno izkoriščanje teles žensk in deklic	9
Skoncovanje s neoliberalnim a patriarhalnim vykorist'ovaním tiel žien a dievčat Zaručenie telesného sebaurčenia žien	10
Vključiti ženske glasove v graditev miru Polno vključiti ženske v zeleni prehod	11
Opombe	12
Zahvale, Pripombe in dodatni viri	13

Kljub pomembnemu napredku pravic žensk in deklic v Evropi so nedavni izzivi spet pokazali, da krize neprimerno bolj prizadenejo ženske, deklice in ženske organizacije.

V EU je ena od treh žensk že pretrpela fizično ali spolno nasilje in ena od dveh žensk je izkusila spolno nadlegovanje po 15 letu starosti.¹

Evropa je začela ubirati nezaslišano nazadnjaško smer. Spolni stereotipi in patriarhalne vrednote še vedno cvetijo v naših družbah. Ženske ponovno preusmerjajo v neplačane ali podplačane in nepriznane skrbstvene vloge, seksizem narašča in ženskam jemlje enake možnosti in opolnomočenja na vseh področjih življenja. Nekatere najbolj osnovne in najtežje izbojevane pravice žensk in deklic so bile razveljavljene. Dandanes v Evropi ženske še vedno umirajo zaradi nedostopnosti splava ali pa jih ubijejo njihovi intimni partnerji ali družinski člani!

V EU JE SAMO
33,4% MINISTRIC²

Hočemo Evropo, v kateri ženske in deklice v vsej svoji različnosti uživajo enake pravice in so enako vključene v vse sfere in na vse položaje v družbi, kjer so proste vseh oblik zatiranja in izkoriščanja.

Priemerný rodový rozdiel v dôchodkoch v Európe je **30%**³

Umeščanje pravic žensk in deklic v središče evropskih politik je obvezno, če naj evropski projekt res zagotovi mir, demokracijo, vključevanje, enakost in solidarnost.

Zahtevamo od odločevalcev na ravni EU in na ravni držav članic da zagotovijo sredstva in sprejmejo obvezujoče ukrepe, ki bodo:

- ✓ Zagotovili paritetno demokracijo in enako predstavnost žensk;
- ✓ Usmerili ekonomsko neodvisnost žensk v smeri feminističnega ekonomskega modela;
- ✓ Izkoreninili vse oblike nasilja nad ženskami in deklicami, ki jih vzdržuje patriarhalni sistem;
- ✓ Končali neoliberalo in patriarhalno izkoriščanje teles žensk in deklic;
- ✓ Zagotovili ženskam telesno avtonomijo;
- ✓ Vključili ženske glasove v graditev miru;
- ✓ Omogočili ženskam, da postanejo sestavni del zelene in digitalne preobrazbe.

ODKRIJTE, KAKO LAHKO PRISPEVATE K URESNIČENJU
resnične enakosti med ženskami in moškimi v Evropi v polni verziji našega manifesta, ki je spodaj.

Evropska unija naj:

- Nudi **aktivno podporo ženskim organizacijam**, ki se borijo za **pravice žensk**, vključno s finančnimi viri in varnimi delovnimi prostori.
- Sprejme **strategijo vključevanja vidika spola**, vključno z **upoštevanjem spola v proračunu**, in jo uporabi v vseh svojih političnih inštrumentih, še posebej pazljivo pri največjih spremembah kot sta zeleni in digitalni prehod.
- Zagotovi **enako predstavnost žensk in moških v političnem odločanju v razmerju 50:50** obeh spolov v vseh svojih telesih odločanja, vključno pri »najvišjih službah« v EU.
- Opravi **analizo o upoštevanju spola v proračunu** že ob polletnem pregledu **Večletnega finančnega ogrodja v letu 2023 za obdobje 2021–2027**.
- Nemudoma sprejme **Direktivo o nasilju nad ženskami in domačem nasilju**, skupaj z ukrepi proti spolnemu izkoriščanju in **internetnem nasilju nad ženskami**.
- Predlaga, da se med **Evropska kazniva dejanja vključi tudi nasilje nad ženskami in deklicami**, in tako zagotovi konsistenten EU pravni okvir, ki upošteva vse oblike Nasilja proti ženskam in deklicam.
- Sprejme **Model enakosti** na ravni EU in usklajeno zakonodajo EU, ki zahteva, da že enkrat **prenehajmo s povpraševanjem**.
- Prizna **spolne in reproduktivne pravice in zdravstvene reproduktivne pravice vključno z varnim abortusom** kot del **človekovih pravic žensk in deklic** in jih vključi v **Evropsko listino temeljnih pravic**.
- **V polni meri uresničuje Resolucijo VS OZN 1325** s celotnim dnevnim redom za ženske, mir in varnost.
- Sistematično uporabi **vključevanje vidika spola in intersekcijski pristop**, kadar pripravlja **okvire za klimatske politike in ureditve**.

Države članice naj:

- Sprejemejo **zavezujočo zakonodajo o kvotah in listah**, kjer **naj se kandidati menjavajo po spolu**, odvisno od njihovih volilnih sistemov, da bi dosegle **pariteto pri izvoljenih predstavnikih** za položaje političnega odločanja.
- Zgradijo, investirajo in **vzdržujejo krajevno in ceno-vno dostopne, visoko kakovostne skrbstvene infrastrukture in servise**, ki se bodo temeljili na upoštevanju človekovih pravic in življenjskega cikla ter tako celovito pokrili potrebe po oskrbi.
- Zagotovijo **ženskam dostop do dostojnega, kvalitetnega dela, vključno s spodobnim dohodkom, enakim plačilom, varnostjo, možnostmi osebnega razvoja in ustrezno socialno varnostjo** ter pri tem posebej pazijo na ženske z višjimi stopnjami brezposelnosti in najnižjimi plačami, kot so ženske z oviranostmi, migrantke, starejše ženske ter ženske na podeželju;
- Zagotovijo **vsem brezplačno in lahko dostopno podporo, prilagojeno potrebam žrtev nasilja nad ženskami in deklicami**, vključno z ženskami z oviranostmi, ženskam, ki živijo v podeželskih okoljih, migrantkam ter brezdomnim ženskam.
- Zagotovijo **učinkovito podporo ženskam, ki so žrtve spolnega izkoriščanja**, tako da bodo izvajale **izhodne programe** s pravno, zdravstveno, stanovanjsko in zaposlitveno podporo.
- Zagotovijo **dostop do varnega, legalnega in brezplačnega abortusa vsem ženskam**, ne glede na vse okoliščine, s posebno skrbnim upoštevanjem potreb manjšinskih skupin, kot so migrantke in ženske z oviranostmi.
- Vključijo **celovito spolno vzgojo in vzgojo o odnosih med spoli** v šolske programe, ki bo temeljila na **avtonomiji, spoštovanju, vzajemnosti, soglasju, varni in osrečujoči spolnosti, vzgoja naj razkriva spolne stereotipe, resnično nasilnost v pornografiji, spreminjanje spolnosti v popredmetenje in pornografijo**.
- Razvijejo **specializirane podporne službe za vse ženske in deklice, ki so se morale preseliti zaradi vojne**, vključno z univerzalnim dostopom do pravnih, medicinskih, psihosocialnih, ginekoloških in reproduktivnih zdravstvenih storitev, ki morajo biti **popolnoma dostopne in prilagojene potrebam žensk z oviranostmi, starejšim ženskam, ženskam in dekletom iz različnih kulturnih in jezikovnih okolij**.
- Uporabijo priložnost **zelenega prehoda**, da se lotijo **premoščanja plačnih razlik po spolu, zapo-slovanja in vrzeli zaradi dolgoživih razlik v zaslužkih po spolu, pokojninskih vrzeli in da zagotovijo ženskam ekonomsko neodvisnost**.

**IZKORISTIMO EVROPSKE VOLITVE 2023 ZA TO,
DA ENAKOST MED ŽENSKAMI IN MOŠKIMI
PRIPELJEMO V CENTER EU!**

NAŠE ZAHTEVE

Po EU volitvah 2019. je bilo samo 17 % članic evropskega parlamenta pripadnic etničnih manjšin, kar je bilo samo

2,4%

vseh evropskih parlamentark in parlamentarcev.¹³

V času prvega vala pandemije, koviida-19 so ženske porabile

18,6 ur

na teden za gospodinjstvo in kuhanje v primerjavi z moškimi, ki so porabili

12,1 uro¹⁴

V EU JE SAMO

33,4%¹² MINISTRIC

Manifest

Prva predsednica Evropske komisije, in njen zgodovinski kabinet, sestavljen skoraj paritetno, 50:50, imenovanje komisarke za enakost, sprejem **Direktive o ženskah na vodilnih mestih**, ki smo jo tako dolgo čakale, pa **Direktive o preglednosti plač**, kot tudi **predlog Evropske komisije**, da se sprejme **Direktiva o nasilju nad ženskami in domačem nasilju**, to so nekatere najnovejše pomembne zmage za pravice žensk in za vse ljudi v Evropi.

Vendar so bile, ob številnih izzivih – od pandemije koviida-19, ruske invazije na Ukrajino, energetske krize, podnebne krize, naravnih katastrofah, naraščajoče inflacije, krčenja prostora in omejevanja virov za pravice žensk, ženske organizacije in organizacije, ki se borijo za pravice žensk, ponovno in nesorazmerno zelo prizadete. Bile smo priče eroziji žensk kot posebnih političnih subjektov. **Nujno potrebna je res trdna zaveza, da bodo pravice žensk in deklic postavljene v središče evropskih politik.**

Prvič po desetih letih se je zgodilo, da so neenakosti med spoloma narasle na področjih zaposlovanja, izobraževanja, zdravstvenega položaja in dostopa do zdravstvenih storitev.⁴ Tradicionalne vloge, ki se opirajo na spolne stereotipe in patriarhalne vrednote, so v porastu v vseh naših družbah in ženske ponovno pošiljajo v neplačano ali podplačano ter nepriznano skrbstveno delo, kar močno otežuje žensko politično sodelovanje in sodelovanje na formalnem trgu dela. Prevlada seksizma nenehno omejuje in pritiska na ženske in deklice, jim škodi in jih drži v podrejenem položaju na prav vseh področjih. Razlike med članicami EU so zaskrbljujoče narasle. **Evropa je začela ubirati nezaslišano nazadnjaško smer.** Nekatere najbolj osnovne in najtežje izbojevane pravice žensk in deklic so bile razveljavljene. Grozljivo je, da danes v Evropi **ženske še vedno umirajo zaradi nedostopnosti do splava**, kot na Poljskem, kjer je dejanska prepoved te temeljne pravice privedla do smrti najmanj šestih žensk⁵ Po poročilih CEDAW mnoge države še vedno preprečujejo dostop do spolnih in zdravstvenih reproduktivnih pravic in storitev⁶ za ženske⁷ iz manjšinskih skupin, kot so ženske z oviranostmi, prosilke za azil in migrantke⁸. Nobena država ni imuna na tako nazadovanje ženskih pravic. Na primer, v Franciji so **(bivši) partnerji leta 2021⁹ ubili 113 žensk. V Evropi so intimni partnerji ali člani družine samo leta 2020¹⁰ ubili okrog 2600 žensk.** Čeprav zakoni EU **obvezujejo, da se naj doseže enakost med ženskami in moškimi in da se naj vključuje vidik spola v vse politike**, ženske temeljne pravice še vedno čakajo na to, da se uresničijo v praksi.

50

žensk v Evropi vsak teden umre zaradi domačega moškega nasilja¹¹

Ženske v EU na uro v povprečju zaslužijo

12,7%

manj kot moški.¹⁵

06

Povprečna spolna vrzel v pokojninah je v Evropi

30%

kar močno vpliva na ekonomsko neodvisnost in socialno varnost žensk v starejših letih.¹⁶

Zahtevamo:

Evropo, v kateri **ženske in deklice, v vsej svoji različnosti uživajo enake pravice in sodelovanje na vseh področjih** ter na vseh družbenih ravneh, **kjer naj bodo proste vseh oblik zatiranja in izkoriščanja**. Taka Evropa bi bila v prid celotni evropski družbi saj bi:

- Zrasla **legitimnost in reprezentativnost evropskih inštitucij**;
- To bi prispevalo **k premoščanju demokratskih vrzeli** med EU in njenimi državljani, še posebej med EU in ženskami;
- Izboljšalo **učinkovitost in odzivnost politik EU**;
- **Ustvarilo bogastvo**: izboljšana enakost spolov bi vodila k porastu od **6,1 to 9,6 procentnih točk BDP na prebivalca v EU** do 2050, kar zneso od **1,95 do 3,15 bilionov evrov**;¹⁷
- Dvignilo bi stopnjo zaposlenosti; **enake možnosti spolov pri temeljnem izobraževanju** in na trgu dela, bi dvignilo **stopnjo zaposlenosti v EU do 2050 za 2,1 do 3,5 odstotnih točk**.¹⁸

Zahtevamo:

- **Od kandidatk in kandidatov** – da v svojih **kampanjah** naslavlajo **različnost resničnih problemov žensk in deklic** in ko so izvoljeni/-e **obdržijo ženske pravice visoko v političnih programih**;
- **Od evropskih in nacionalnih političnih strank in evropskih političnih skupin** – da v svojih programih uporabijo **metodo upoštevanja vidika spola in upoštevajo spol v sestavljanju proračunov**;
- **Od medijev**: da volivkam in volivcem zagotovijo **nepristranske, neodvisne, celovite informacije in vsebinski pregled** političnih ponudb, tako **da posvetijo enako mero pozornosti kandidatkam in kandidatom**; zahtevamo, da povečajo pokrivanje tem o ženskih pravicah in enkrat za vselej opustijo vse spolne stereotipe in objektivacijo žensk;
- **Od volivk in volivcev** – da se angažirajo, da presodijo zgodovino zavzemanja kandidatk in kandidatov za ženske pravice in da **volijo feministične voditeljice in voditeljice**;
- **Od evropskih inštitucij** – da omogočijo in prevzamejo odgovornost za demokratičen, fer in enak volilni proces za kandidatke, v katerem so oboji enako varni in dobrodošli pri uporabi vseh javnih prirediteljev, namenjenih srečevanju z volivkami in volivci, brez nevarnosti, da bodo izpostavljeni spolno popačenim ali namerno ponarejenim informacijam ali nadlegovanju v živo ali preko interneta!

Samo **skupaj, ne da bi katerokoli žensko ali deklico pustili vnemar**, se lahko uspešno soočimo s trenutnimi izzivi. **Ženske ne sestavljajo** samo več kot pol prebivalstva, so tudi **ključne nosilke sprememb**. Zato morajo biti ženske svobodne in opolnomočene, da se lahko angažirajo na vseh področjih, na vseh ravneh, vključno z aktivnim političnim sodelovanjem, vključno s sodelovanjem na volitvah, z delom v demokratičnih mehanizmih itd. **Samo z vključevanjem žensk in njihovega ekspertnega znanja** lahko najdemo primerne rešitve in izpeljemo **socialno, ekonomsko in ekološko pravično tranzicijo**.

EU VOLITVE 2024 BODO TOČKA PRELOMA

PREVZEMIMO SVOJO ODGOVORNOST!

VZDRŽNO ZAVAROVATI IN IZBOLJŠATI ŽENSKÉ PRAVICE S POMOČJO INSTITUCIONALIZIRANIH MECHANIZMOV

Obstoječe neenakosti so globoko zakoreninjene v neenakih razmerjih moči med ženskami in moškimi, ki se zaostrujejo, ker se krči prostor za ženske pravice in zaradi napačnih predstav, da bo enakost, dosežena v zakonih, sama vodila tudi do dejanske enakosti. Udejanjenja enakosti spolov nam ne bo prinesel »naravni« napredek – **potrebno bo biti proaktiven!**

OD BODOČIH ODLOČEVALCEV V EU ZAHTEVAMO:

- Da sprejmejo strategijo **vključevanja vidika spola**, vključno z **upoštevanjem spola v proračunih** in oboje uporabljajo pri vseh inštrumentih EU, še posebej pazljivo, ko gre za največje izzive, kakršna sta digitalizacija in zeleni prehod;
- Da preverijo **Strategijo za enakost spolov 2020–2025**, vključijo dosežene rezultate v **Strategijo za enakost spolov 2.0 za čas 2025–2030** in vanjo dodajo tudi **ustrezen proračun**;
- Da znotraj **Evropskega sveta ustanovijo poseben organ za ženske pravice in enakost spolov**;
- Da zagotovijo aktivno **podporo organizacijam, ki se borijo za pravice žensk**, vključno s finančnimi viri in varnimi prostori;
- Da **imenujejo evropskega komisarja, komisarko, ki se bo izključno ukvarjal/-a s pravicami žensk in enakostjo spolov** in z uveljavljanjem upoštevanja vidika spola skupaj z vsemi ostalimi komisarji v vseh portfeljih;
- Da podvzamejo ambiciozne ukrepe za **odpravljanje spolnih stereotipov, seksizma, seksističnega sovražnega govora** in njihovih posledic v vseh družbenih sektorjih, vključno z mediji, na internetu, v izobraževanju, na trgu dela itd.; ti ukrepi morajo biti zlasti pozorni do **mitov in dezinformacij, ki zadevajo ženske iz manjšinskih skupin, in na presečno (interseksijsko) diskriminacijo**, ki jo doživljajo tudi zaradi drugih posebnosti, takih kot so invalidnost, nacionalnost, starost, spolna orientacija in status.

URESNIČITI PARITETNO DEMOKRACIJO IN ENAKO PREDSTAVNIŠTVO ŽENSK

Ženske niso manjšina, so več kot polovica prebivalstva. Ženske niso enovita skupina, njihove resnične življenjske izkušnje so prepletene z mnogimi dejavniki. Zato je bistveno za evropsko demokracijo raznoliko, a enako predstavnštvo žensk v sferah politike, družbe in ekonomije.

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Da vzpostavi **obvezujočo pariteto** na listah kandidatov za volitve v EU;
- Da zagotovi, da **kandidatkam dodelijo izvoljiva mesta na volitvah v EU**, kar se doseže z **obvezno uporabo kvot in metode zaporednega postavljanja** žensk in moških na liste, ti. zadrgo;
- Da zagotovi, da **enako predstavnštvo žensk in moških v političnem odločanju pomeni 50:50** vsakega spola v kateremkoli telesu odločanja v EU, vključno z najvišjimi položaji;
- Da naznani, da so **politične stranke obvezane za vodilne kandidate na volilnih listah za EU nominirati žensko in moškega**.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Da predlagajo kandidate za komisarje, v katerih bo zagotovljeno **enako predstavnštvo žensk in moških** v sestavi **Evropske komisije**;
- Da sprejmejo **obvezujočo zakonodajo o kvotah in listah na zadrgo**, odvisno od volilnega sistema tako, da bo dosežena **pariteta izvoljenih predstavnic in predstavnikov** na pozicijah političnega odločanja;
- Da zagotovijo **pravico za vse ženske, da volijo in so izvoljene ter da sodelujejo v demokratičnem življenju, vključno za ženske z oviranostmi**, ki utegnejo trenutno še biti brez teh pravic oziroma se srečujejo z dodatnimi težavami v volilnem procesu;
- Da sprejmejo, **primerno izvedejo in financirajo obvezujoče ukrepe**, ki bodo **ženskam zagotovili varnost**, kadar se udeležujejo v **javnem fizičnem ali internetnem prostoru**;
- Da zagotovijo **gladko uveljavitev Direktive o ženskah v upravnih odborih podjetij** in tako izboljšajo enako predstavnštvo žensk na mestih odločanja v sektorju ekonomije.

Poglej si več

ZMAGOVITO VODITI EKONOMSKO NEODVISNOST ŽENSK V SMERI FEMINISTIČNEGA EKONOMSKEGA MODELA

Sprejeti moramo **feministični ekonomski model**, ki je zakoreninjen v **ekonomski, socialni in okolijski pravičnosti** in ki **prepoznava skrb kot temelj naše družbe**. Vlagati moramo v to, da se obrne trend feminizacije revščine, ki pretežno prizadene ženske z izkušnjami več vrst diskriminacij in so zato porinjene na družbeni rob.

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Naj vključijo **perspektivo spola v davčno, ekonomsko, zaposlitveno in socialno politiko**;
- Naj zagotovijo, da bo **evropska skrbstvena strategija** temeljila na konceptu človekovih pravic, upoštevala celovitost življenjskega kroga in priznala, da je oskrba bistveni del našega gospodarstva;
- Naj naredijo korak naprej v strategiji za vzpostavitev **Skrbstvenega dogovora za Evropo**, vzporedno z Evropskim zelenim dogovorom in Digitalno agendo in s podobno opredeljenimi sredstvi, kot že obstajajo za slednja dva;
- Naj izvedejo **analizo upoštevanja spola v proračunih** že ob polletnem pregledu **Večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 leta 2023 in jo integrirajo v bodoči proračun za obdobje 2023–2033**;
- Vseevropski pilotni projekt s cilji **vključevanja načela enakosti spolov** v proračunske odločitve ter naj spremlja njegovo izvajanje in rezultate prek temu namenjene **delovne skupine**;
- Naj sprejmejo **Evropske cilje za oskrbo s podporo in storitve, ki priznavajo vlogo žensk, vključno starejših žensk in žensk z oviranostmi, ki so tudi v vlogi oskrbovalk**.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Naj vzpostavi, investira in vzdržuje **krajevno in cenovno dostopno, visoko kakovostno skrbstveno infrastrukturo in storitve, ki izhajajo iz človekovih pravic, ter naj upoštevajo življenjski krog na vsakem koraku pri zadovoljevanju potreb po oskrbi**;
- Naj poskrbi, da bodo ženske dobile dostop do dela **spodobne kakovosti, s spodobnim in enakim plačilom, varnost, možnosti osebnega razvoja, in ustrezno socialno varnost**, ter pri tem naj posebej pazi na ženske z višjimi stopnjami nezaposlenosti in najslabšimi plačili, kot so ženske z ovirami, migrantke, starejše in ženske, ki živijo na ruralnih območjih;
- Naj zajamči **individualizacijo socialnih pravic** in (progressivno) osebno **obdavčevanje**;
- Naj sistematično izvaja presojo **spolno specifičnih učinkov svojih ekonomskih in socialnih politik** tako, da bodo lahko naslovila strukturne vzroke feminizacije revščine; **v kontekstu pokojninske reforme** pa naj naslovi in popravi pokojninsko spolno vrzel.

Poglej si več

KONČATI VSE OBLIKE NASILJA NAD ŽENSKAMI IN DEKLICAMI, KI JIH NENEHNO PROIZVAJA PATRIARHALNI SISTEM

Nasilje nad ženskami in deklicami je najbolj razširjena oblika kršenja človekovih pravic žensk. Moško nasilje je dnevna resničnost za mnoge ženske in deklice po vsej Evropi in je viden izraz strukturnih neenakosti med ženskami in moškimi. Dokler se ženske bojijo za svojo varnost doma, na delovnih mestih in na javnih prostorih, v Evropi ne more biti ne miru ne varnosti. V EU doživi **po petnajstem letu vsaka tretja ženska fizično in/ali spolno nasilje** ter vsaka druga ženska izkusi spolno nadlegovanje.¹⁹

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Urýchlene prijať **smernico o násilí na ženách a o domácóm násilí vrátane jej ustanovení o sexuálnom vykorisťovaní a kybernetickom násilí páchanom na ženách**;
- **V nadväznosti na pristúpenie EÚ k Istanbulskému dohovoru vymenovať koordinátora EÚ pre ukončenie všetkých foriem násillia páchaného na ženách a dievčatách**, ktorý zabezpečí súdržnosť pri vykonávaní rôznych legislatívnych nástrojov;
- Zabezpečiť, aby sa **v právnych predpisoch EÚ primerane riešili všetky formy sexuálneho vykorisťovania žien** v rámci obzvlášť závažnej trestnej činnosti s cezhraničným rozmerom uvedenej v článku 83 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (ZFEÚ) vrátane prostitúcie a náhradného materstva;
- **Navrhnuť zahrnutie násillia páchaného na ženách a dievčatách do zoznamu európskych trestných činov s cieľom zabezpečiť dokončenie uceleného legislatívneho rámca EÚ, ktorý rieši všetky formy násillia páchaného na ženách a dievčatách**.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- **Ratifikovať a vykonávať Istanburský dohovor v plnom rozsahu bez akýchkoľvek výhrad**, riešiť násillie páchané na ženách a dievčatách ako štruktúralne porušenie ľudských práv a diskrimináciu a uplatňovať rodovo citlivé hľadisko vo všetkých politikách a postupoch;
- Zabezpečiť **ochranu práv migrantiek a utečenkýň, ktoré sa stali obeťami, najmä pri udeľovaní statusu samostatného pobytu** – mali by sa zväziť rodovo motivované žiadosti o azyl, prijímacie konania musia byť rodovo citlivé a na obeť násillia páchaného na ženách a dievčatách sa musí vzťahovať zásada zákazu vyhostenia alebo vrátenia;
- Po prijatí **smernice o násilí na ženách a o domácóm násilí plne implementovať** jej ustanovenia;
- Poskytovať **bezplatnú podporu ľahko dostupnú pre všetkých, ktorá je prispôbená potrebám obetí násillia páchaného na ženách a dievčatách vrátane žien so zdravotným postihnutím, žien žijúcich vo vidieckych oblastiach a migrantiek zasiahnutých bezdomovectvom**.

Poglej si več

KONČATI NEOLIBERALNO IN PATRIARHALNO IZKORIŠČANJE TELES ŽENSK IN DEKLIC

Trgovanje z ljudmi za spolno izkoriščanje ostaja prevladujoča oblika izkoriščanja pretihotapljenih ljudi v EU. Velika večina žrtev (87%)²⁰ je žensk. **Trgovanje z ženskami za spolno izkoriščanje ne bi obstajalo, če ne bi obstajalo povpraševanje po prostitutkah:** zato je pomembno, da se borimo proti prostituciji in spolnemu izkoriščanju, ki sta obliki nasilja nad ženskami in dekljami.

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Naj sprejmejo »model enakosti« na evropski ravni in naj uskladi zakonodajo EU v skladu z načelom: **konec povpraševanja;**
- Naj zagotovijo učinkovit prenos Direktive 2011/36/EU o preprečevanju trgovine z ljudmi, s posebnim poudarkom na analizi glede na spol v trgovini z ljudmi za spolno izkoriščanje;
- Naj zagotovijo nadaljevanje mandata samostojnemu koordinatorju za boj proti trgovini z ljudmi s polnim delovnim časom za izvajanje direktive o boju proti trgovini z ljudmi ter uveljavijo razširitev njegovega mandata po uvedbi zakonodaje o spolnem izkoriščanju, tako, da bo nadzoroval izvajanje vseh vidikov, povezanih z bojem proti trgovini z ljudmi ter spolnemu izkoriščanju žensk in otrok v skladu s členom 83(1) Pogodbe o delovanju EU (PDEU);
- Naj zagotovijo skladnost s CEDAW in splošnimi priporočili CEDAW št. 38 v vseh zakonodajnih okvirih in pripoznajo povezave med trgovino z ljudmi in prostitucijo.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Naj priskrbi učinkovito podporo ženskam, žrtvam spolnega izkoriščanja z izvajanjem izhodnih programov, ki bodo vključevali tudi pravno, zdravstveno, stanovanjsko podporo in podporo pri zaposlovanju;
- Naj odpravi pogojenost sankcije, ki je vezana na dejstvo, da nekdo »ve«, da je oseba predmet trgovine z ljudmi;
- Naj razvije in financira specifične infrastrukture in servise, med drugim zavetišča, podporne telefonske linije, izurjene profesionalce, vse to prilagojeno potrebam najbolj ranljivih skupin, porinjenih v spolno izkoriščanje, kot so ženske iz manjšinskih skupin, migrantke, mlade ženske, ženske z oviranostmi, revne ženske, ali predhodno zlorabljene ženske.

Poglej si več

ZAJAMČITI ODLOČANJE ŽENSK O LASTNEM TELESU

Prisiljevanje v rojevanje in onemogočanje varnega in legalnega splava je oblika nasilja nad ženskami in dekljami.

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Naj priznajo Spolno in reproduktivno zdravje in pravice žensk, vključno s pravico do varnega splava kot del človekovih pravic žensk in dekljic, ter jih vključijo v Evropsko listino temeljnih pravic.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Naj zajamči dostop do varnega, zakonitega in brezplačnega splava vsem ženskam, ne glede na okoliščine in naj posebno pazi na potrebe manjšinskih skupin, kot so migrantke in ženske z oviranostmi;
- Naj zagotovi svoboden, kakovosten in enak dostop do celotnega nabora kontracepcijskih sredstev, vključno s tistimi za ravnanje v sili, in podpre dodatne raziskave, ki bodo zmanjšale tveganja za škodljive stranske učinke ženskih kontracepcijskih sredstev, kakor tudi za to, da bi razvili in spravili v prodajo nove oblike kontracepcije za moške;
- Naj v šolske programe vključi celovito spolno vzgojo in vzgojo o odnosih, zasnovano na avtonomiji, spoštovanju, vzajemnosti, soglasju, varni in osrečujoči spolnostim, ti programi naj spregovorijo tudi o stereotipih, o realnosti nasilja v pornografiji, o popredmetenju in pornifikaciji žensk;
- Naj preprečuje, prepove in kriminalizira pohabljanje ženskih spolnih organov in prisiljevanje v podobne kirurške operacije ter vse ostale oblike seksualnega nasilja in zlorab ženske seksualnosti in reproduktivnih pravic, vključenih v Istanbulsko konvencijo, kot so na primer: prisilen splav, prisilna poroka, prisilna sterilizacija, vključno ko gre za ženske ali dekljice z oviranostmi.

Poglej si več

VKLJUČITI ŽENSKÉ GLASOVE V GRADITEV MIRU

VKLJUČITI ŽENSKÉ V ZELENÍ PREHOD

Ženske vedno prenašajo krute realnosti vseh vojn in oboroženih spopadov, ne samo, ker morajo v mnogo večjem številu bežati iz svoje države, ampak ker njihova telesa postanejo bojišča, na katerih nasilneži proglašajo zmage, kot se ponovno kaže v vojni v Ukrajini. Pa vendar ženske ostajajo bistvene pri zagotavljanju preživetja družb v času vojne. **Vsi odgovori Evropske unije na vojno in konflikt morajo zato vključiti dimenzijo enakosti spolov.**

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Naj v celoti uresničujejo **Resolucijo varnostnega sveta OZN 1325** in celotno agendo ženske, mir in varnost;
- Naj **na srednji in dolgi rok** podpirajo in financirajo **kulturo miru**;
- Naj zagotovijo, **da bodo v procese političnega odločanja** (o miru, v mirovna pogajanja, v odločitve o rekonstrukciji in graditvi miru, itd) **dolgoročno vključene ženske in ženske organizacije, ki si prizadevajo za pravice žensk**;
- Naj **pri ocenjevanju programov in politik za rekonstrukcijo izvajajo analize z vidika enakosti spolov**, da bi s temi revizijami ovrednotile njihov vpliv na enakost spolov, na pravice žensk, in tako izvajale učinkovit nadzor.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Naj razvije **specializirane podporne storitve za vse zaradi vojne preseljene ženske in deklice**, vključno z univerzalnim dostopom do pravnih, zdravstvenih, psihosocialnih storitev in storitev za spolno in reproduktivno zdravje. Te storitve **morajo biti v celoti dosegljive in prilagojene ženskam z oviranostmi, starejšim ženskam ter ženskam in deklicam, ki izhajajo iz kulturno različnih okolij**;
- Naj zagotovi, da te **podporne storitve migrantskim ženskam in deklicam ponudi posebej za to usposobljeno osebje**, še posebej, če gre za nasilje nad ženskami in deklicami in za spolno izkoriščanje.

Poglej si več

Prepletanje spola, narodnosti, rase, invalidnosti in ostalih dejavnikov, med drugim tudi globalnih socialnih neenakosti, **spreminja podnebno vprašanje v feministično vprašanje**. Nasledki podnebne krize nesorazmerno močno prizadevajo ženske, hkrati pa so ženske **močne akterke v podnebnih spremembah**, ki morajo biti v celoti vključene v zeleni prehod.

ZAHTEVAMO OD DRŽAV ČLANIC EU:

- Naj sistematično uporabljajo **vključevanje vidika spola in intersekcijski pristop**, ko uokvirjajo **podnebne politike in predpise**;
- Naj **upoštevajo enakost spolov v vzdržnem financiranju podnebnih politik**.

ZAHTEVAMO OD EVROPSKE UNIJE:

- Naj **poviša udeležbo žensk pri odločanju o podnebnih politikah v lokalnih administracijah in na ministrstvih**;
- Naj proaktivno **preprečuje poslabševanje energetske revščine**, ki neprimerno bolj prizadene ženske;
- Naj **zeleni prehod** uporabi kot priložnost, da se **loti plačne vrzeli, vrzeli v zaposlovanju in vrzeli v dolgoročnih zaslužkih, pokojninske vrzeli in naj zajamči ženskam ekonomsko neodvisnost**;
- Naj v celoti uresniči Dogovorjene sklepe o ženskah, spolu in podnebjju, ki jih je sprejela Komisija OZN za status žensk (E/CN.6/2022/L.7). ²¹

Poglej si več

OPOMBE

1 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014:

https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

2 EIGE 2022 Gender Equality Index

3 <https://www.equalpayday.be/europa/>

4 EIGE 2022 Gender Equality Index

5 <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/polands-de-facto-abortion-ban-risks-lives-says-mep/>

6 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FSVN%2F51818&Lang=en

7 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=INT%2FCEDAW%2FCOC%2FHUN%2F51815&Lang=en

8 https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CEDAW%2FC%2FBEL%2FCO%2F8&Lang=en

9 <https://www.noustoutes.org/comprendre-les-chiffres/>

10 <https://eige.europa.eu/publications/improving-legal-responses-counter-femicide-european-union-perspectives-victims-and-professionals>

11 <https://www.womenlobby.org/EWL-unveils-a-new-factsheet-on-violence-against-women>

12 EIGE 2022 Gender Equality Index

13 https://www.enar-eu.org/wp-content/uploads/2019_06-Racial-diversity-EU-Parliament-elected-MEPs.pdf

14 EIGE 2021 Gender Equality Index 2021

15 https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/equal-pay/gender-pay-gap-situation-eu_en

16 <https://www.equalpayday.be/europa/>

17 <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

18 EIGE. Economic Benefits of Gender Equality in the European Union Overall economic impacts of gender. Available here: <https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/economic-and-financial-affairs/economic-benefits-gender-equality>

19 Fundamental Rights Agency, Violence against women: an EU-wide survey, 2014: https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2014-vaw-survey-main-results-apr14_en.pdf

20 EUR-Lex - 52022DC0736 - EN - EUR-Lex (europa.eu)

21 <https://www.undocs.org/Home/Mobile?FinalSymbol=E%2FCN.6%2F2022%2FL.7&Language=E&DeviceType=Desktop&LangRequested=False>

**POTRDIMO MOČNO POLITIČNO VOLJO IN ODREDIMO
RESNE VIRE, DA BO MOGOČE URESNIČITI
ZAVEZE EU GLEDE ENAKOSTI ŽENSK IN MOŠKIH!**

ZAHVALE

Evropski ženski lobi (EŽL) bi se rad toplo zahvalil svojim nacionalnim organizacijam in vsem predstavnicam, ki so sekretariatu Evropskega ženskega lobija posredovale svoje ekspertno znanje in nacionalne odzive, še posebej delovni skupini za ženske v politiki.

Uredila: Jérphine Andolfatto & Mirta Baselovic
Prispevali: Laura Kaun & Konstantina Vardaramatou
Dizajn: Esther Rizo Casado
Predsednica: Réka Sáfrány
VD generalna sekretarka: Mary Collins

**To poročilo je financirala Evropska unija.
Za vsebino tega poročila v celoti odgovarja Evropski ženski lobi in nujno ne odseva stališč Evropske unije.**

Funded by
the European Union

O EVROPSKEM ŽENSKEM LOBIJU

Evropski ženski lobi (EŽL) je bil ustanovljen 1990 in je največja evropska krovna mreža ženskih združenj. Predstavlja več kot 2000 ženskih organizacij v EU, ki se združujejo v prizadevanjih za skupno vizijo feministične Evrope. Evropski ženski lobi ima članice v 26 državah članicah EU, treh državah kandidatkah za članstvo v EU (v Republiki Severni Makedoniji, v Srbiji in v Turčiji), na Islandu in v Veliki Britaniji, prav tako združuje 17 vseevropskih ženskih organizacij, ki predstavljajo različnost žensk in deklic v Evropi. Skupaj s svojimi članicami se trudimo vplivati na splošno javnost in na evropske institucije v podporo ženskim človekovim pravicam in enakosti žensk in moških.

DODATNI VIRI

Scan!

 @EuropeanWomen

 @europeanwomenlobby

 EuropeanWomen

**ZA VEDNO KONČAJMO S PATRIARHALNIM SISTEMOM IN OBNAŠANJI,
KI SPODKOPAVAJO DOSTOJANSTVO ŽENSK IN
OGROŽAJO ŽIVLJENJA ŽENSK IN DEKLIC!**

<https://www.womenlobby.org/>

Evropski ženski lobi, Junij 2023

EUROPEAN WOMEN'S
LOBBY
EUROPEEN DES FEMMES